

Vluchtrouteaanduiding op BMI geschakeld

Advies 1705

Trefwoorden: Bouwbesluit 2012, bijeenkomstfunctie, gelijkwaardigheid, bestaande bouw, vluchtroute, ontruiming, brandmeldinstallatie (BMI)
Datum: 9 mei 2017
Status: *Definitief*

■ Beschrijving

Een club / het restaurant, soms gebruikt als disco, op de zevende verdieping van een hotel is een ruimte voor gebruik door meer dan 75 personen. De eigenaar wil de vluchtrouteaanduidingen uitsluitend laten branden zodra de brandmeldinstallatie (BMI) een melding geeft. Het bevoegd gezag is van mening dat deze permanent moeten branden.

■ Adviesvraag

Is de toepassing van een BMI-schakeling op de verlichting van vluchtrouteaanduiding gelijkwaardig aan de zichtbaarheidseis zoals genoemd in artikel 6.24 lid 1 van het Bouwbesluit 2012 en hoeft de vluchtrouteaanduiding daarmee tijdens normaal gebruik niet te zijn verlicht?

Standpunt belanghebbende

Vanuit het Bouwbesluit worden via artikel 6.24 eisen gesteld aan de aanwezigheid en functionaliteit van vluchtrouteaanduiding. De zichtbaarheidseisen in artikel 5.2 tot en met 5.6 van NEN-EN 1838 geven aan dat een vluchtrouteaanduiding verlicht moet zijn. Dit hoeft niet als het de vluchtroute betreft uit een ruimte zonder noodverlichting.

1 / 4

De betreffende ruimte (club/restaurant) op de zevende verdieping is voor meer dan 75 personen bedoeld. Hier moet op basis van artikel 6.3 van het bouwbesluit in noodverlichting worden voorzien. Aangezien ook sprake is van meer dan 50 personen moet de ruimte ook van vluchtrouteaanduiding worden voorzien. Deze moet verlicht zijn (voldoen aan de zichtbaarheidseisen).

Gelijkwaardigheid

De eis tot vluchtrouteaanduiding (en ook de verlichting daarvan) staat in artikel 6.24 van het Bouwbesluit. Dit artikel betreft een prestatie-eis ter invulling van de functionele eis die is beschreven in artikel 6.22 van het Bouwbesluit: *“Een bouwwerk heeft zodanige voorzieningen dat het ontvluchten goed kan verlopen.”*

Deze functionele eis geeft onvoldoende houvast ten aanzien van de mogelijke scenario's waaronder dit ontvluchten moet kunnen plaatsvinden. De titel van de betreffende afdeling van het Bouwbesluit geeft meer houvast en luidt: *“Vluchten bij brand, nieuwbouw en bestaande bouw.”* Dit betekent dat de vereiste vluchtrouteaanduiding is bedoeld om vluchten in geval van brand mogelijk te maken. Het vluchten in geval van andersoortige calamiteiten is van ondergeschikt belang.

De zichtbaarheidseis is een integraal onderdeel van de “benodigde voorziening om het vluchten goed te laten verlopen.” De combinatie van prestatie-eis (Bouwbesluit artikel 6.24), functionele eis (Bouwbesluit artikel 6.22) en afdelingstitel (Bouwbesluit afdeling 6.6) resulteert in de stelling dat in geval van brand verlichte

Vluchtrouteaanduiding op BMI geschakeld

Advies 1705

vluchtrouteaanduiding aanwezig moet zijn. Een gelijkwaardige oplossing in de zin van artikel 1.3 van het Bouwbesluit zorgt er dus voor dat in geval van brand een verlichte vluchtrouteaanduiding aanwezig is.

Deze gelijkwaardige oplossing kan worden ingevuld door de verlichting van de aanwezige (vereiste) vluchtrouteaanduiding te schakelen op de brandmeldinstallatie en op stroomuitval. Tijdens het normale gebruik is de interne verlichting van de vluchtroute-armaturen uitgeschakeld en wordt, indien de ruimte verduisterd is, niet aan de zichtbaarheidseis voldaan. Dit is ook niet nodig omdat tijdens het normale gebruik niet hoeft te worden gevlucht en de zichtbaarheidseis wordt gesteld in het kader van het goed kunnen ontvluchten.

In het infoblad “Brandveiligheid in de bioscoop en het filmtheater” van Brandweer Nederland en de Nederlandse Vereniging van Bioscoopexploitanten is ook de mogelijkheid tot een dergelijke gelijkwaardigheid beschreven. Ten slotte bestaan er voorbeelden van bioscopen die eveneens op deze manier zijn beveiligd.

Standpunt bevoegd gezag

Artikel 6.24 lid 1 van het bouwbesluit 2012 geeft aan dat de vluchtrouteaanduiding moet voldoen aan de zichtbaarheidseisen van de NEN-EN 1838. Lid 4 geeft aan dat wanneer de stroom uitvalt de zichtbaarheidseisen binnen 15 seconden hersteld moeten zijn. Hieruit blijkt dat vluchtroutebordjes dus altijd moeten branden.

Uit het 5^e lid van artikel 6.24 blijkt dat als de noodverlichting niet nodig is, het niet nodig is dat na stroomuitval weer aan de zichtbaarheidseisen wordt voldaan. Zolang er wel stroom is moet dus wel aan de zichtbaarheidseisen worden voldaan.

2 / 4

In de regelgeving is aangegeven dat de vluchtrouteaanduiding permanent aan de zichtbaarheidseisen moet voldoen. Er wordt niet aan die doelstelling voldaan als alleen aan de zichtbaarheidseisen wordt voldaan tijdens een brandalarm van de brandmeldinstallatie.

■ Uitgangspunten

Het advies is gebaseerd op de volgende documenten:

1. Adviesaanvraag van 2 februari 2017;
2. Notitie vluchtrouteaanduiding door brandveiligheidsadviseur van 15 april 2016.

■ Inhoudelijke beschouwing adviesvraag

De adviescommissie heeft bij de behandeling van de adviesvraag het volgende overwogen:

Afbakening casus

- De in deze casus beschouwde club/restaurantruimte op de zevende verdieping is bestemd voor gebruik voor meer dan 75 personen. De eisen voor noodverlichting (Bouwbesluit artikel 6.3) zijn hier dan ook van kracht. De noodverlichting wordt automatisch ingeschakeld bij stroomuitval. Dit is geen punt van discussie binnen deze casus.

Vluchtrouteaanduiding op BMI geschakeld

Advies 1705

- Bij gebruik als verduisterde ruimte waarin meer dan 50 personen te verwachten zijn, blijft een redelijke oriëntatie vanuit elk punt in de ruimte naar een uitgang, conform Bouwbesluit 2012 artikel 6.5, noodzakelijk om de ruimte altijd te kunnen ontvluchten in geval van brand. Dit is geen punt van discussie binnen deze casus.
- In onderstaande beschouwing wordt uitsluitend gefocust op de vereiste zichtbaarheid van de vluchtrouteaanduiding. De aanwezigheid van transparantverlichting en de aansluiting op een noodstroomvoorziening zijn geen punt van discussie binnen deze casus.

Vluchtrouteaanduiding

- Voor de vluchtrouteaanduidingen geeft Bouwbesluit artikel 6.24 eerste lid de volgende prestatie-eis: *“Een ruimte waardoor een verkeersroute voert en een ruimte voor meer dan 50 personen hebben een vluchtrouteaanduiding die voldoet bij een te bouwen bouwwerk aan NEN 3011 of bij een bestaand bouwwerk aan NEN 6088, en aan de zichtbaarheidseisen, bedoeld in de artikelen 5.2 tot en met 5.6 van NEN-EN 1838.”*
- Uit deze prestatie-eis volgt dat een vluchtrouteaanduiding in een ruimte voor meer dan 50 personen altijd een zekere zichtbaarheid moet hebben. Die zichtbaarheid kan op verschillende manieren tot stand komen. In de toelichting op dit artikellid staat hierover het volgende: *“Vluchtrouteaanduidingen hoeven dan ook niet per definitie als inwendig verlichte armaturen te worden uitgevoerd. In een aantal gevallen kan worden volstaan met het aanbrengen van pictogramstickers die zo nodig door externe verlichting worden aangelicht om aan de luminantie-eis te kunnen voldoen.”*
- Artikel 6.24 vierde lid, stelt eisen aan de noodstroomvoorziening bij een vluchtrouteaanduiding met elektrische (transparant)verlichting.
- De VROM-inspectie stelt in haar rapportage “Brandveiligheid bioscopen en schouwburgen” van 2 mei 2011 het volgende in par. 3.3.4: *“Vluchtwegaanduidingen met pictogrammen dienen conform wettelijke voorschriften altijd goed zichtbaar te zijn en moeten branden tijdens de aanwezigheid van personen.”*
- De adviescommissie is van mening dat uit de prestatie-eis volgt dat de vluchtrouteaanduiding altijd goed zichtbaar moet zijn en dus niet alleen bij brand. Dit standpunt wordt ondersteund door de rapportage van de VROM-inspectie. Een goed zichtbare vluchtrouteaanduiding biedt aanwezige personen ook tijdens het reguliere gebruik een oriëntatie op de aanwezige vluchtroutes en speelt een belangrijke rol om een ontvluchting bij brand goed te laten verlopen. De adviescommissie acht niet goed zichtbare vluchtrouteaanduidingen in een al dan niet verduisterde ruimte voor meer dan 50 personen dan ook niet gelijkwaardig aan de veiligheid die de wetgever heeft beoogd. Ook niet als de vluchtrouteaanduiding gestuurd wordt door de BMI en dus uitsluitend bij een brandmelding zichtbaar wordt gemaakt.
- Bij het veilig vluchten bij brand speelt de in het geheugen opgeslagen informatie over de nooduitgangen van een ruimte een belangrijke rol. Een zichtbare vluchtrouteaanduiding helpt mensen om reeds tijdens het reguliere gebruik bekend te raken met het vluchtrouteverloop. Hoe meer mensen in een groep bekend zijn met het vluchtrouteverloop hoe intuïtiever, vlotter en veiliger het vluchten zal verlopen. Die bekendheid is niet geborgd als de vluchtroutes pas kenbaar gemaakt worden op het moment dat het vluchten start bij een calamiteit. Een onderdeel van een gelijkwaardige oplossing zal zich dus moeten richten op de kenbaarheid van vluchtroutes tijdens het reguliere gebruik van het bouwwerk.

3 / 4

Gelijkwaardige oplossingen

- De adviescommissie kan zich voorstellen dat er gelijkwaardige oplossingen zijn om de oriëntatie op de aanwezige vluchtroutes bij regulier gebruik mogelijk te maken. Hiervoor zijn verschillende producten op de

Vluchtrouteaanduiding op BMI geschakeld

Advies 1705

markt. In de eerder genoemde rapportage “Brandveiligheid bioscopen en schouwburgen” van de VROM-inspectie staat hierover het volgende in par. 3.3.4: *“Verder zijn er ook pictogrammen verkrijgbaar die volgens de norm worden uitgelicht maar vrijwel geen strooilicht geven. Dergelijke speciaal voor bioscopen/schouwburgen ontwikkelde vluchtrouteaanduiding is sterk te prevaleren boven het afplakken van ‘normale armaturen.’”*

De adviescommissie geeft de volgende overweging(en) mee ten aanzien van de door betrokken partijen beargumenteerde standpunten:

- In de notitie van de brandveiligheidsadviseur wordt verwezen naar het Infoblad “Brandveiligheid in de bioscoop en het filmtheater” van Brandweer Nederland en de Nederlandse Vereniging van Bioscoopexploitanten waarin “ook de mogelijkheid tot een dergelijke gelijkwaardigheid beschreven” is. De adviescommissie is ook na bestudering van het infoblad van mening dat deze oplossing geen gelijkwaardige veiligheid biedt omdat de gebruikers tijdens het reguliere gebruik niet de benodigde oriëntatie op de plaats van de vluchtwegen geeft, zodat deze bij brand direct en adequaat gebruikt kunnen worden.

■ Advies

Is de toepassing van een BMI-schakeling op de verlichting van vluchtrouteaanduiding gelijkwaardig aan de zichtbaarheidseis zoals genoemd in artikel 6.24 lid 1 van het Bouwbesluit 2012 en hoeft de vluchtrouteaanduiding daarmee tijdens normaal gebruik niet te zijn verlicht?

4 / 4

Gelet op het voorgaande adviseert de commissie met betrekking tot de toepassing van de bouwvoorschriften voor deze casus / in dit geval:

- Nee, bij het aannemelijk maken van gelijkwaardigheid is de betekenis van het zichtbaar zijn van vluchtroutes voorafgaande aan de calamiteit ten onrechte buiten beschouwing gelaten.

Overigens merkt de commissie voor deze casus / dit geval nog op:

- De adviescommissie kan zich voorstellen dat er alternatieve manieren zijn om de oriëntatie op de vluchtroutes tijdens het reguliere gebruik van ruimtes mogelijk te maken om bij te dragen aan een gelijkwaardige oplossing voor het ontvluchten van een ruimte. Oriëntatie van gebruikers op de aanwezige nooduitgangen op enig moment voorafgaand aan een brandmelding, maakt hier essentieel onderdeel van uit.

